

2019 03 25
Norrköping

Hässleholms kommun
Kommunstyrelsen
281 80 Hässleholm

Angående Hässleholms filfabrik

Enligt Framtidsplan Hässleholms stad - Antagandehandling finns plan på att göra om Hässleholms filfabrik till ett kafé. Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd (ArbetSam) har förståelse för syfte, mål och ambitioner i programmet, men ser samtidigt att det vore djupt olyckligt att låta en viktig del av Hässleholms kulturarv gå förlorat.

Riksantikvarieämbetet har i sin studie *Kulturvärden försvinner i den kommunala byggprocessen* (2017), visat att kommuner inte säkerställer kulturvärden i byggprocessen.

Med anledning av Kulturdepartementets kulturpolitiska mål och Riksantikvarieämbetets studie anser ArbetSam att Hässleholms kommun bör ändra planen och istället inkludera filfabriken, i sin nuvarande form, i planerna och se filfabriken som ett mervärde för besöksområdet.

Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd (ArbetSam) är angelägen om att Hässleholms kommun ser Hässleholms filfabriks stora kulturella värde samt dess potential inom besöksnäringen. Hässleholms filfabrik är unikt i sitt slag, det är den enda hela filfabriken som finns i Sverige. På Hässleholms filfabrik berättas om den industriella revolutionen. Filfabriken startades 1916 och drevs fram till hösten 1986 då verksamheten lades ner. Här högg man filar till industrier i hela landet. Samtliga maskiner, filämnen och verktyg lämnades kvar.

Hässleholms filfabrik är medlem i ArbetSam. ArbetSam är Sveriges största museiförening med närmare 600 medlemsmuseer. Medlemmarna i föreningen rekryteras från orter över hela Sverige. ArbetSam har i samarbete med Arbetets museum identifierat 1 500 museianläggningar i Sverige. Driftsformerna för dessa museer är mycket varierade: enskilda föreningar, stiftelser, privatpersoner och företag som sköter den vardagliga driften. Ägandeförhållandena är minst lika mångfacetterade med föreningar, stiftelser, kommuner, företag och privatpersoner som ägare. Huvudparten av arbetslivsmuseerna drivs av ideella krafter.

Bakgrund

När Sverige industrialiserades fanns inte kapital att investera i ångmaskiner. Istället använde man sig av den billigare vattenkraften för att driva maskiner och produktionsutrustning. Sverige har därför, i motsats till exempelvis England, ett stort antal industriella anläggningar utanför städerna där vattenkraften varit en av lokaliseringsfaktorerna. Utanför storstadsområdena har marktrycket inte varit lika stor och många värdefulla industrianläggningar har därför bevarats åt eftervärlden. På dessa platser finns idag arbetslivsmuseer som på ett resurssnålt och hållbart sätt bevarar och befolkar dessa platser. Där berättar man historien om hur Sverige utvecklades från att vara ett jordbruksland till att bli en framgångsrik industrination.

Industrisamhällets kulturarv berättar om hur industrialismen och de stora folkrörelserna i form av liberalism, frikyrklighet, nykterhet, kvinnorörelse och arbetarrörelse formade det moderna demokratiska Sverige.

Förordning 2002:644:

Med arbetslivsmuseum avses sådan verksamhet som har till syfte att bevara och gestalta en arbetsplats kulturhistoriska värden, såväl fysiska som immateriella, inom privat eller offentlig sektor och som är eller avses att bli tillgänglig för allmänheten.

Arbetslivsmuseerna är viktiga ur ett besöksnäringssperspektiv och kan i många fall vara den bidragande orsaken till att turistfamiljen besöker just detta område. Här finns en stor utvecklingspotential för kulturturism i den växande besöksnäringen. Dessa museer och platser ger även arbetstillfällen och inkomst i den småskaliga turistnäringen som finns på landsbygden, vilken är en viktig del av en levande landsbygd i hela Sverige. Genom arbetslivsmuseerna ökar antalet hotellnätter och på sätt även övrig lokal näring såsom restaurangbesök och shopping.

Arbetslivsmuseerna berättar och levandegör historien genom arbete och vardag, ofta med maskiner och tekniska system i drift, men även om livet vid sidan av arbetet. Värdet av det ideella arbetet på arbetslivsmuseerna har beräknats till mer än 120 miljoner kronor per år. Arbetslivsmuseerna är viktiga för besöksnäringen – de bjuder på upplevelser för alla åldrar och alla sinnen.

Arbetslivsmuseerna har omkring 10 miljoner besök per år*.

Arbetslivsmuseerna finns med i Myndigheten för Kulturanalys officiella besöksstatistik från och med 2013. Det var ett viktigt steg för att få en rättvisare bild av totala antalet museibesök i Sverige.

Västra göinge hembygdsförening har under många år på ett förtjänstfullt sätt vårdat, utvecklat och visat denna viktiga del av vårt gemensamma kulturarv. ArbetSam hoppas därför att kommunen verkar för att Hässleholms filfabrik även i framtiden kommer att bevaras, brukas och vara tillgängligt i samma anda.

* Rapport Man måste vara lite tokig 2001:1. Utgivare: Riksantikvarieämbetet.

Mikael Parr
Ordförande

Lovisa Almborg
Verksamhetsledare

För kännedom till:

Kulturdepartementet, kultur- och demokratiministern

Riksantikvarieämbetet, riksantikvarien

Länsstyrelsen i Skåne, länsantikvarien